

ΜΙΑ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΔΗΜΙΩΝ

Οί Σανδών (1683—1847).

ὀδηγήσῃ εἰς τοῦ Οὐρβάνου. Ἡ ὥρα ἦτο ἤδη ἐνδεκάτη καὶ ὁ ζωγράφος εὕρισκετο μόνος εἰς τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ.

— Τί ἀκολουθεῖ; ἀνέκραξε βλέπων τὸν Ὀλιβιέρον εἰσερχόμενον μετὰ τοῦ ἀμαξηλάτου φέροντος τὰ πράγματά του.

— Ὁ πατήρ μου μ' ἐδίωξεν, ἀπεκρίθη ὁ Ὀλιβιέρος, ὅταν ἔμειναν μόνοι, καὶ ἔρχομαι νὰ σέ ζητήσω νὰ μὲ φιλοξενήσῃς καὶ πάλιν.

Ὁ Οὐρβάνος δὲν εἶχε πλέον τὸ ἄλλο γειτονικὸν οἶκημα, τὸ ὅποιον εἶχε παραχωρήσει εἰς τὸν Ὀλιβιέρον διὰ νὰ κρύψῃ τὴν ἐρωμένην του, ἀναγκασθεὶς νὰ παραιτηθῇ αὐτοῦ καὶ νὰ πωλήσῃ τὰ σκεῦθ' πρὸς συντήρησιν τῆς Μαρίας ἐπὶ ὁκτὼ ἡμέρας.

— Ἀλλὰ τότε ποῦ κοιμησάι; δὲν βλέπω ἐδῶ κλίνην; ἠρώτησεν ὁ Ὀλιβιέρος.

— Ἡξεύρεις πῶς εἶμαι πτωχός, ἀπήντησεν ὁ Οὐρβάνος καὶ ὑψώσας παραπέτασμα ἔδειξεν ἀχυρόστρωμα κατὰ γῆς μὲ τεμάχιον μαλλίνου ὑφάσματος ἐπ' αὐτοῦ: Ἐδῶ πλαγιαζώ καὶ κατορθώνω νὰ κοιμηθῶ.

— Ἐγὼ σκεῦθ' εἰς τὸ σπίτι. Ἄν θέλῃς τὰ μεταφέρω ἐδῶ. Ἄν ὁ πατήρ μου ἀρνηθῇ νὰ τὰ δώσῃ, τότε ἡμπορῶ ν' ἀγοράσω τοῦλάχιστον μίαν κλίνην. Ἐγὼ ἕκατόν φράγκα.

— Τις ἡ χρεῖα ν' ἀγοράσῃς κλίνην, τὴν ὅποιαν θ' ἀναγκασθῶμεν νὰ πωλήσωμεν μετὰ δέκα ἡμέρας εἰς τὴν μισὴν τιμὴν; Τὰ ἕκατόν σου φράγκα δὲν εἶναι ἄσχημα, ἀλλ' οὔτε αἰώνια καὶ γλήγωρα θὰ λυώσουν, ἂν καὶ δὲν κάμῃς πολλὴν ζέστην ἐδῶ μέσῃ. Ἄν δὲν σέ ἀρέσουν τὰ ἄχυρα, ὑπάρχει ἀντικρὺ τὸ ἐπιπλωμένον δωμάτιον, ὅπου ἕκατοικοῦσεν ἡ Μαρία. Ἡ κλίνη εἶναι μαλακὴ. Ἄν θέλῃς ἡμπορεῖς νὰ κοιμηθῇς ἀπόψε ἐκεῖ. Ἐγὼ ἀκόμη τὸ κλειδί. Αὐριοὺν συμφωνεῖς μὲ τὸν οἰκοκύριον.

— Δεῖξέ με ποῦ εἶναι.

Ὁ Οὐρβάνος ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς μικρὸν δωμάτιον ἱκανῶς εὐπρεπές, τὸ ὅποιον δὲν εἶχεν εὐπρεπισθῆ τὸ πρῶτ', ἀλλ' ἔμεινε ἀκόμη ὡς ἦτο κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Μαρίας.

— Καλὴ νύκτα, εἶπεν ὁ Οὐρβάνος ἐξερχόμενος.

Τὸ βλέμμα τοῦ Ὀλιβιέρου διευθύνθη πρὸς τὴν κλίνην καὶ τὰ ὄμο αὐτῆς προσκεφάλαια. Ἐπὶ τοῦ ἐνός τούτων διέκρινε γυναικεῖον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, λησμονηθὲν βεβαίως ὑπὸ τῆς Μαρίας, καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου κόκκινον φέσι, τὸ ὅποιον εἶχεν ἰδεῖ πολλάκις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ζωγράφου. Ἡ θέα αὐτῶν τοῦ ἐπροξένησεν ἀνατριχίλασιν καὶ ἔσπευσε νὰ κλείσῃ τὰ περαπετάσματα τῆς κλίνης διὰ νὰ μὴ τὰ βλέπῃ.

[Ἐπεται συνέχεια]

Τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1789 ὁ ἰατρός Γιλлотέν, βουλευτὴς Πικρισίων, ἀνέγνωσεν εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τῶν Γάλλων πρότασιν περὶ τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ἡ ἀποκεφάλισις ἔπρεπε νὰ ἦναι τὸ μέγιστον τῶν μαρτυρίων ἐφαρμοζόμενον εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀξίους θανάτου. Ἡ πρότασις δὲν ἐγένετο δεκτὴ. Τῇ 6 Δεκεμβρίου πάλιν ὁ ἰατρός, ὅστις ἄλλως τε ἦτο φιλόανθρωπος καὶ ἐπιστήμων ἀνὴρ, ἔφερε τὴν πρότασιν του εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀπερρίσθη. Ὅπως ἀποδείξῃ τὴν ἐκ τῆς μηχανῆς αὐτοῦ μέλλουσαν νὰ προέλθῃ ὠφέλειαν, εἶπε τὰ ἐξῆς, μᾶλλον ἄθῶα ἢ κυνικά: «Διὰ τῆς μηχανῆς μου ἤθελα κάμῃ νὰ πηδῆσῃ ἡ κεφαλή σας—καὶ ἐστράφη πρὸς τοὺς συναδέλφους του!—ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ καὶ χωρὶς πόνον». Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις πάλιν τὸν περιεγέλασε. Τέλος τῇ 3 Μαΐου 1791 ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἐψήφισε: «οἱ καταδικασθέντες εἰς θάνατον θὰ ἀποκεφαλίζωνται» καὶ, ἐπειδὴ ἐγένετο δεκτὸν τὸ σύστημα τοῦ Γιλлотέν, τὸ μηχανήμα, τὸ ὅποιον ἐπὶ τινα χρόνον ἐλέγετο Λουιζέτ, ἀπὸ τοῦ ἰατροῦ Λουί, γραμματέως ἰσθίου τῆς ἀκαδημίας τῆς χειρουργίας, εἰς οὗ τὰ φῶτα εἶχον προστρέξῃ κατὰ τὰ πρῶτα αἰμακτρὰ πειράματα, ὀριστικῶς πλέον ἐπεκλήθη Γιλλοτίνα. Τὰ ἀρχαῖα ἀπάνθρωπα συστήματα τῆς θανατικῆς ποινῆς ἀντικατεστάθησαν οὕτω διὰ συστήματος ταχυτέρου καὶ ἀσφαλεστέρου.

Τὸ πρῶτον θῦμα ἐκ πολιτικοῦ ἐγκλήματος—διότι ἕως τότε ἀπεκεφαλίζοντο μόνον οἱ κοινὸι κακοῦργοι—ὑπῆρξεν ὁ Λουδοβίκος Δαβιδ Collenot. Κατηγορηθεὶς ὅτι «ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς ληστῶν συνομοσάντων κατὰ τῶν καθεστώτων διὰ δαπάνης τῆς αὐτῆς», κατηγορία ἀβάσιμος, ὁ Κολλενὸ ἀπεκεφαλίσθη διὰ τῆς Γιλλοτίνας τῇ 22 Αὐγούστου 1792 ἐπὶ τῆς πλατείας Καρουσσέλ πρὸ τῆς πύλης τοῦ Τουλλιερί. Ὁ ἐφημεριδογράφος Durosouy, κατηγορηθεὶς διότι ἐδημοσίευσεν ἔλεγχον τῶν πιστῶν βασιλικῶν εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΒ' ἀπεκεφαλίσθη ἐπίσης ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τῇ 25 Αὐγούστου· τῇ 21 Ἰανουαρίου 1793 ὡσαύτως ἐστήθη κατὰ πρῶτην φοράν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Δημοκρατίας ἡ αἰμοχαρὴς μηχανὴ ὅπως θανατώσῃ τὸν Λουδοβίκον Καπέτον, ὃν ὀλίγοι ψῆφοι πλειοψηφίας τὴν ἡγουμένην ἡμέραν ἤθελον ἀναγορεύσῃ ὡς βασιλέα τῆς Γαλλίας Κάρολον Α'. Καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκείνης πλατείας, ἧτις ἔπειτα ὠνομάσθη τῆς Ὁμοιοίας (ὁποία εἰρωνεία!) ἡ δημοτικὴ μανία ἐξέχυσε διὰ τῆς αὐτῆς λαϊμητόμου ποταμοῦ αἱμάτων τῶν ἐνδοξοτέρων θυμάτων τῆς ἐπαναστάσεως—τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττας, τῶν Γιρονδίνων, καὶ εἶτα κατὰ μικρὸν «ὡς ὁ Κρόνος, κατατρώγουσα ἡ Δημοκρατία τὰ ἴδια τέκνα» ἀπεκεφάλισεν ἐκεῖ τὸν Δαντῶν, τὸν Κάμιλλον Δεσμυλέν, τοὺς hebertistes, πάντας τέλος τοὺς ἀπαρέσκοντας εἰς τὸν ἀγρίον Μαξιμιλιανόν. Ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 93 τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τῶν Πικρισίων ἀπεφάσισεν ἵνα ἡ Γιλ-

λοτίνα στηθῆ διαρκῶς ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Δημοκρατίας, χρησιμεύουσα ὡς παράδοξον βῆθος τῆς μακρᾶς λεωφόρου τῆς ἀγούσης εἰς Τουλλιερί. Ὁ περὶ τὸ ἰκρίωμα χώρος ἦτο πάντοτε βεβρεγμένος ἀπὸ αἶμα νωπὸν καὶ —φρικτὸν εἰπεῖν— τὰ βήματα τῶν διαχρινόντων αἰματωμένα ἀπετυπούντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ εἰς ἰκανὴν ἐκείθεν ἀπόστασιν! Χάριν τῆς ἐορτῆς τοῦ Ὑψίστου ὄντος, λαβούσης χώραν πομπῶδως ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Δημοκρατίας, ἡ Γιλλοτίνα ἀφηρέθη, καὶ μετετέθη εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Θρόνου, εἰς τὸ βῆθος τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου, ἐνδόξου κατὰ τὰς ἐπαναστατικὰς σκηνάς. Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰουνίου μέχρι τέλους Ἰουλίου 94—ἦτοι κατὰ τὴν ὀξείαν περίοδον τῆς Τρομοκρατίας—χιλίας καὶ τριακόσια θύματα ἐθυσιάσθησαν εἰς τὸν νέον Μολὸχ τῶν ἰακωβίνων. Ὁ μὴν Θερμιδῶρ συνήρπασε καὶ τὸν Ρεθεσπιέρον, ἡ δὲ Γιλλοτίνα πάλιν ἀνυψώθη ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Δημοκρατίας ὅπως δεθῆ μείζων δημοσιότης εἰς τὰ μαρτύρια τῆς Τρομοκρατίας. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐκπτώσιν τῶν 103 τρομοκρατῶν, δὲν ἔπαυσαν τὰ μαρτύρια, ἐξηκολούθησαν δὲ μέχρι τῆς 11 τοῦ Θερμιδῶρ τοῦ γ' ἔτους (29 Ἰουλίου 1795), ὅτε κατελύθη καὶ ἡ βασιλεία τῆς Γιλλοτίνας. Δύο χιλιάδες ὀκτακόσια τριάκοντα ἄτομα κατεδικάσθησαν εἰς εἴκοσι ἑπτὰ μῆνας καὶ 15 ἡμέρας εἰς μόνους τοὺς Παρισίους!

Περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Σανσῶν «ἐκτελεστοῦ τῶν ὑψηλῶν ἔργων» «*executeur des hautes œuvres*», ὅστις τόσας ἑκατοντάδας φορὰς κατὰ τὸ βραχὺ ἐκείνο διάστημα εἶχε προσκληθῆ εἰς τὴν ἐκδίκησιν τοῦ νόμου δὲν ἐβράδυνε νὰ σχηματισθῆ εἰδὸς τι μυθώδους ἱστορίας. Ἦδη καθ' ἑαυτὴν ἡ λυπηρὰ ἐκείνη ἐργασία ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς παλαιᾶς βασιλείας εἶχε περιβάλῃ τὸ πρόσωπον τοῦ δημίου μυστηριώδες τι, ὃ συνῴδενεν ἢ φυσικὴ ἀποστροφή πρὸς τὸ ἐπάγγελμα. Ὅταν ὁ δῆμιος ἀπέβη, ὡς ὠνομάσθη, ἡ «*clef de voute*» τῆς ἐπαναστάσεως, τὸ ὄνομα τοῦ Σανσῶν ἀπέβη ἀκόμη δημοτικώτερον, ἀλλὰ δὲν ἔγινε τόσον ἀκριβῆς διακρίσις μεταξὺ τῶν τοσούτων ἐξ ἐκείνης τῆς οἰκογενείας, ἥς αἱ **παραδόσεις** καὶ ἴσως ἡ ἀνάγκη—τόσῳ ἦτο ἀδύνατον δι' ἓνα Σανσῶν νὰ ἐπιδοθῆ εἰς ἄλλο ἔργον—κατέστησαν κληρονομικὸν τὸ ἐπάγγελμα. Οἱ ἱστορικοὶ τῆς ἐπαναστάσεως ὀλίγα ἔχουσι περὶ αὐτῶν. **Τὰ ἀπομνημονεύματα** τῶν Σανσῶν ἀνεπλήρωσαν τὸ κενὸν εἰς τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ. Ἡ πρώτη ἰδέα τοιαύτης τῶντι παραδόξου δημοσιεύσεως ἐπῆλθεν εἰς τὸν Βαλζάκ, ὅστις συνέγραψε τῷ 1829 «*Mémoires pour servir à l'histoire de la Révolution, par Sanson, executeur des hautes œuvres*». Ἦτο ἔργον σχεδὸν ἐξ ολοκλήρου φανταστικόν, οὗ ἀπόσπασμα κατόπιν ἐδημοσίευσεν ἐν ταῖς «*Scènes de la vie politique et de la vie militaire*».

Τῷ 1830 ὁ Grégoire συνέταξεν ἄλλα ἀπομνημονεύματα ὅμοια, τῷ δὲ 1863 ὑπὸ τίτλῳ «*Sept générations d' executeurs 1688—1847*» καὶ ἐπ' ὀνόματι τοῦ H. Sanson ἐδημοσίευσθησαν ἐξ τόμοι ἀποκρύφων ἀπομνημονευμάτων.

Ὁ G. Lenôtre τέλος ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν δημοσίων ἐγγράφων τῶν Παρισίων ἐδημοσίευσεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ἀποκεφαλίσσεως τοῦ Λουδοβίκου 15' (ἦτοι πέρυσι, τῷ 1893) σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον «*La guillotine pendant la révolution*». Τὸ βιβλίον τοῦτο ἔχομεν ὑπ' ὄψει ταῦτα γράφοντες, βιβλίον διαχέον φῶς ἐπὶ προσώπου ἱστορικοῦ ἀλλ' ἠκίστα συμπαθητικοῦ καὶ ἐπὶ ἀντικειμένου ἀποτροπαίου, ὅποιον τὸ τῆς παρουσίας διατριβῆς. Οἱ Σανσῶν οὗτοι λοιπὸν ἔσχον τὴν καταγωγὴν ἀπὸ οἰκογενείας τῆς Πικαρδίας. Τούτων πρῶτος ὁ Κάρολος Σανσῶν τῷ 1688 ἔλαβε παρὰ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' τὸ δίπλωμα δημίου τῶν Παρισίων μετὰ τοῦ δικαίωματος τῆς *havage*, ἦτοι τοῦ νὰ λαμβάνῃ ὅσον ἠδύνατο νὰ πιάσῃ ἢ χεῖρ ἐκ τῶν κόκκων καὶ ὀπωρῶν τῶν ἐκτεθειμένων πρὸς πώλησιν ἐπὶ τῶν ἀγορῶν. Πρωτότοκος ἑπτὰ ἀδελφῶν ἔγινε παράδειγμα, ἵνα πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἐξασκήσωσι τὸ αὐτὸ βδελυρὸν ἐπάγγελμα κατὰ σειράν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Γαλλίας, γενόμενον οὕτω **οἰκογενειακῆ** αὐτῶν παράδοσις, ὃ ἐγγονος τοῦ πρώτου Καρόλου, Κάρολος Ἐρρίκος (1778). Βεβχίως οὐδεὶς ἤθελε φαντασθῆ ποτε ὅτι ὁ «*Λουδοβίκος, ἐλέω Θεοῦ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ναβάρρας*» μετὰ δεκαπέντε ἔτη ἤθελεν ἀποθάνῃ διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου δημίου. Κατὰ τὰ ἱστορούμενα οἱ ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν συμφωνότατοι πρὸς ἀλλήλους· ὅτε συνέπιπτε νὰ εὐρίσκωνται ὅλοι ὁμοῦ εἰς Παρισίους, ὁ πρωτότοκος τοὺς ἐδέχετο εἰς τὸν οἶκόν του καὶ εἰς τὰς ἀδελφικὰς ἀγάπας, ὧν προεξῆρχεν ἡ γράκια μάμμη καὶ εἰς ἃς ὑπηρετοῦν οἱ βοηθοὶ τῶν. Ἡ Συντακτικὴ συνέλευσις ἀφῆρσε μετὰ τῶν λοιπῶν φεουδαλικῶν δικαιοματῶν καὶ τὴν «*havage*» καὶ ὥρισε μηνιαίον ἐπίδομα εἰς τὸν «ἐκτελεστὴν τῶν ὑψηλῶν ἔργων». Οὕτω τὸ εἰσόδημα κατήλθεν ἀπὸ 70 χιλ. φράγκων, τὰς ὁποίας ἀπέφερε τὸ παράδοξον δικαίωμα τοῦ νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ τῶν κόκκων τοῦ σίτου καὶ τῶν ὀπωρῶν ἐπὶ τῶν δημοσίων ἀγορῶν, εἰς ὀλίγας χιλιάδας φράγκων, ἀνεπαρκῶν, ὡς ἔγραφε πρὸς τὴν Συνέλευσιν, πρὸς ἰκανοποίησιν τῶν παραπόνων τῶν βοηθῶν του. Τῷ 89 ἡ δημοσία γνώμη ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, καὶ ὁ Σανσῶν ἐξέφρασε τοὺς φόβους τοῦ μὴ χάσῃ τὸ ἐπάγγελμα του!

Ὁ Σανσῶν ἀπέθανεν ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν ἀποκεφαλίσιν τοῦ βασιλέως, θύμα τῶν ἐλέγχων τῆς συνειδήσεώς του. Τὸν διεδέχθη ὁ υἱὸς του· ἀλλὰ καὶ οὗτος, ἀφοῦ ἀπεκεφάλισε τὴν βασίλισσαν, ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεως, ἔδωκε τὴν παρὰ τῆσίν του.

Ὁ Lenôtre δημοσιεῖ καὶ ἀξιολογώτερον ἔγγραφο ἀπὸ τοῦ μηνὸς Floréal τοῦ Β' ἔτους (=μαΐου 1794) περιέχον τὰς παρατηρήσεις τοῦ Σανσῶν ἐπὶ τοῦ βίου τοῦ δημίου ἐν Παρισίοις. Εἶναι περιεργὸς στατιστικὴ μεθ' ὑπολογισμῶν καὶ ἀριθμῶν, τείνουσα ν' ἀποδείξῃ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης πόσον εἶναι μεγάλαι αἱ δαπάναι καὶ ἀνεπαρκῆς ὁ μισθὸς «*κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις, λαμβανόμενης ὑπ' ὄψει τῆς κολοσσαίας ἐργασίας εἰς τὴν ὑποβάλλονται αὐτὸς καὶ οἱ βοηθοὶ του*».

Εἶναι ἐργασία, λέγει, τρομερά, ἥτις ἤθελε καταστρέψει καὶ τοὺς εὐρωστωτέρους ἀνθρώπους· οὐδεμίαν ἡμέραν ἀνάπαυσις, πάντοτε ἡμέρας καὶ νυκτός νὰ εἶναι ἐτοιμοί, καὶ ὅμως τὸν **προμηθευτήν**, **forniteur**—ὁ Sanson καταφεύγει εἰς τὸν παράδοξον τοῦτον εὐφημισμὸν—ἐπιβαρύνουσιν ὅλα τὰ ἐξόδα τῆς κατοικίας καὶ διατροφῆς τῶν βοηθῶν του καὶ ἄλλα βάρη. Ὁ Κάρλος Ἑρρίκος Σανσὼν κατώρθωσε νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του Ἑρρίκου τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1795, μετὰ ἐργασίαν τριακοντα ἑτῶν. Σύνταξιν δὲν ἔλαβε, καίτοι κατὰ τὰ ἄλλα ἡ δημοκρατία τὸν μετεχειρίζετο ὡς πάντα ἄλλον ὑπάλληλον. Τῇ 26 Ἰανουαρίου 1802, ἡμερομηνία τοῦ τελευταίου ἀφορῶντος αὐτὸν ἐγγράφου, χάνεται πᾶν ἴχνος αὐτοῦ. Ἀγνοεῖται καὶ πότε ἀπέθανε. Ἡ δυναστεία τῶν Sanson ἐξηκολούθησε βασιλεύουσα μέχρι τοῦ ἐγγόνου τούτου, Κλήμεντος Ἑρρίκου, ὅστις ἐξηκολούθησε νὰ ἐξασκῇ τὸ κληρονομικὸν ἐπάγγελμα μέχρι τοῦ 1847. Λέγεται ὅτι, συλληφθεὶς διὰ χρέη, ἔδωκεν ὡς ἐνέχυρον τὸ ἱερίωμα τῆς λαϊμητόμου· τῶνόντι σκηνὴ κατὰ τὸν Βαλζάκ! Ἐν τούτοις ἐδόθη διαταγὴ νὰ ἐτοιμάσῃ τὰ πάντα ὅπως ἐκτελέσει θανατικὴν τινα καταδικήν. Ὁ Σανσὼν δὲν ἠδύνηθη νὰ ἐλευθερώσῃ ἀμέσως . . . τὰ ἀναγκαῖα ὄργανα, ἅτινα εἶχε καταθέσει ὡς ἐνέχυρον, καὶ ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας, ἐννοεῖται χωρὶς νὰ ἐκφρασθῇ αὐτῷ ἡ τῆς πολιτείας εὐαρέσκεια, διὰ τὴν μακρὰν καὶ εὐδόκιμον αὐτοῦ ὑπηρεσίαν. Οὐδὲ περὶ αὐτοῦ εἶναι πλέον τι γνωστόν. Τίς οἶδε, πολὺ πιθανὸν κανεὶς ἐκ τῶν υἱῶν του ἢ ἄλλος ἀπόγονος τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἑρρίκου Σανσὼν ζῆ ὄλοεν ὑπὸ ἄλλο ὄνομα εἰς σκοτεινὴν τινα γωνίαν τῆς γαλλικῆς γῆς.

Ἐν Κερκυρᾷ

ΔΗΜΟΣ ΔΗΜΙΟΣ

ΧΑΜΕΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑ

Οὐράνιο φῶς κι' ἀνέσπερο μοῦ ἐφώτισε ὡς τὰ βᾶθν
τῆ μαύρη μου ψυχὴ
ποῦ κρύβει τόσα πάθν
Μ' αὐτὰ ποῦ ἢ πλάσι δέρνεται καὶ πάντα δυστυχεῖ.
Γιατὶ τὰ ἴματα σου ἄσκοπα ἀνέπαφες γιὰ ἴλιγο
ἐπάνω μου μιὰ ἡμέρα
Καὶ νέο κόσμον, ὁμορφο, ἀγγελικὸ ξανοίγω
στὸν ἄπλαστον αἰθέρα.
Καὶ μιὰ σου λέξι ἁρμονικὴ ποῦ ἀντίχρησε σιμὰ μου
μὲ σίκωσε ψιλά
Ἐκεῖ ὅπου μὲ φέρνουνε συχνὰ τὰ ὄνειρά μου
ὄνειρατα τρελά.
Καὶ μελωδίεσ ἄκουσα, ἀγγελικέσ, ποῦ μόνο
ἀκοῦσ στὸν οὐρανό.....
Μὰ τόρα πᾶνε, καὶ στῆ γῆ τὰ ἴματα μου καρφόνω
καὶ κλαίω καὶ πονῶ.

Γ. ΦΑΚΙΡΗΣ

Ο ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ

Ἀπὸ βραδὺς τὰ ἀπλοϊκὰ κορίτσια τῆς γειτονίας εἶχον ἐτοιμασθῆ διὰ νὰ κυττάξουν τὴν τύχην των εἰς τὸν καθρέπτην.

Καθεμιὰ εἶχεν ἀνάψη τίς λαμπάδες τῆς, καὶ ὅταν ἦλθαν τὰ μεσάνυκτα, ὅταν ὅλοι μέσα ἔς τὸ σπίτι ἐκοιμήθησαν, ἐξέπλεξε τὰ μαλλιά τῆς καὶ ἐκάθισεν ἐμπροστὰ εἰς τὸν καθρέπτην τῆς. Μὲ τὰ μαλλιά ἔτσι ἀπλωμένα καὶ ριχμένα ἐπάνω εἰς τοὺς ὄμους καὶ εἰς τὸ πρόσωπον καὶ μὲ τὰ μάτια μόλις διακρίνοντα μὲς ἀπὸ τὰ μαλλιά, θὰ ἔβλεπαν νὰ περάσῃ ἀπὸ μέσα του τὸ ἀγγελοκάκωτο παληκάρι, ποῦ ἡ μοῖρα προώρισεν ὡς σύντροφον τῆς ζωῆς των. . .

Καὶ τώρα ἐπρόκειτο νὰ περιγράψουν ἡ μία εἰς τὴν ἄλλην, τὸν ἰδικὸν τῆς ἐκάστη, πῶς τὸν ἀντελήφθη, πῶς τῆς τὸν παρέστησεν ὁ καθρέπτης.

Πρώτη ἀπ' ὄλαις ἡ μεγαλύτερα, ψηλὴ, γοητευτικὴ νεράϊδα τὸ ἀνάστημα, μὲ μάτια μεγάλα καὶ διαυγῆ, ἐπρόκειτο νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν τύχην τῆς ἢ ἰδίᾳ, ἀπὸ τὰ τρυφερά τῆς χεῖλη:

— Ἀφοῦ ἐκάθισα, εἶπε, σὲ λιγάκι, ἄκουσα ἔξαφνα γρήγορα βήματα, τὸ ἓνα κατόπι εἰς τὸ ἄλλο, σὰν νὰ ἐπλησίαζε τρεχάτο ἄλογο. . . Ὁ καθρέπτης ἄρχισε νὰ τρέμῃ· καὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνη εἶδα νὰ περάσῃ σὰν ἀστραπὴ μιὰ μεγάλη σκιά. — Ἀνθρώπος καμαρωτὸς ἐπάνω ἔς τ' ἄλογο ἦτον. Τοῦ καθαλάρη ἡ στολὴ ἄστραψε ἔς τὰ φῶτα καθὼς ἐπέρασε, καὶ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ ἀλόγου, ποῦ ἄφιναν φωτιαῖς, ἐσείστηκε τὸ πάτωμα. Ἀλήθεια . . . καθαλάρης μὲ χρυσοῦ στολὴ, δὲν εἶπε ἡ μάγισσα, πῶς θῆλθη νὰ μὲ πάρῃ; — Νὰ ποῦ βγαίνει ἀλήθεια ἡ μαντεία τῆς.

Μὲ τὴν σειρὰν τῆς ἡ δευτέρα, ἤρχισε νὰ περιγράψῃ καὶ αὐτὴ τὸν ἰδικὸν τῆς:

— Πρὶν φανῇ ὁ ἰδικός μου, ἐπέρασαν προτῆτερα πολλὰς σκιάς, ἀνθρώποι πολλοὶ μαζί, ποῦ θὰ τοὺς εἶχε στείλῃ βέβαια γιὰ νὰ τοῦ ἐτοιμάσουν τὸν δρόμον. Ἄναψαν φῶτα ἐπάνω ἔς τὰ φῶτα κ' ἐρώτισαν τὴν κάμαρα, σὰν μέρα μεσημέρι. . . Καὶ μέσα ἔς τὴν λάμπη ἐκείνη, μὲ περήφανο περπάτημα, σὰν ἀνθρώπος μαθημένος νὰ ἐξουσιάζῃ πολλοὺς, ἐφάνηκε ἓνας νεὸς, εἴκοσι χρονῶ. . . Καθὼς ἐπέρασεν ἔσκυψαν οἱ ἄλλοι καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν. — Καὶ μένα, δὲν μούπε ἡ μάγισσα, πῶς θὰ πάρω ἀνθρώπον, ποῦ ἐξουσιάζει πολλοὺς;

Κ' ἐν μέσῳ τῆς γοητείας, ἡ ὁποία διεχύθη ἀπὸ τὰς διηγῆσεις τῶν ἄλλων, τρίτη ἀνέλαβε νὰ τὰς συνεχίσῃ ἡ μικροτέρα—κοντὴ καὶ πονηρὴ αὐτὴ, μ' ἐκείνη τὴν νοστιμάδα ποῦ τρελλαίνει, μὲ μάτια πονηρὰ καὶ ἀεικίνητα μὲς ἔς τὸ τρυφερὸ κλουβί των.

— Ἐμένα, εἶπε, τὸν ἰδικό μου, οὔτε ἄλογο περήφανο εἶδα νὰ μοῦ τὸν φέρῃ οὔτε ὑπηρέταις νὰ τοῦ ἐτοιμάσουν τὸν δρόμον. . . Μοναχός του ἐπέρασε ἴστὰ σκοτεινὰ, ποῦ μόλις τὸν διέκρινα. Οὔτ' ἔμμορφος πολὺ μοῦ φάνηκε, μὰ οὔτε πάλι καὶ ἀσχημακωμένος, ἀνθρώπος ἐργατικὸς, ποῦ καὶ τὰ ἐργαλεῖα του ἀκόμη, νομίζω, ἐκρατοῦσε. . . Ὡστε